

Povodom stote obljetnice od osnutka Muzeja grada Zagreba

Godina 1907. bila je značajna zbog nekoliko događaja koji će obilježiti povijest grada Zagreba te usmjeriti njegov razvoj kao metropole. Neosporna je činjenica da je Zagreb tada dobio potpuno novi izgled uvođenjem električne energije, ali i otvaranjem nove ustanove koja će se pokazati kao baštinik, ne samo povijesti grada, već i njegove svakodnevice, a svakodnevica, tada novootvorene ustanove, traje već stotinu godina. Riječ je o Muzeju grada Zagreba.

Gradski muzej u Zagrebu osnovala je Družba Braća hrvatskog zmaja, a prvim ravnateljem postao je Emilij pl. Laszowski, povjesničar i arhivist, ujedno i Veliki meštar Družbe. Muzej je otvoren 7. prosinca iste godine, a otvorio ga je tadašnji gradski načelnik Milan Amruš u Kuli nad Kamenitim vratima. Zanimljivo je da muzej tada još nije bio otvoren za javnost. Bilo ga je moguće posjetiti uz prethodnu najavu, a razlog tome nedovoljan je broj prikupljenih predmeta za stalni postav. Naime, prije samog otvorenja muzeja, upućen je poziv građanima koji ih je trebao osvijestiti i potaknuti na darivanje predmeta muzeju, što je početak stalne suradnje između Muzeja i Zagrepčana. Istovremeno su osnovani i Gradska knjižnica i Arhiv te su tako formirane institucije za baštinjenje povijesti grada Zagreba u svim njegovim aspektima. Dvije godine od otvorenja, 1909., održana je prva izložba u Muzeju nad Kamenitim vratim: *Franjo barun Trenk i njegovi panduri*. Bila je to ujedno i jedina izložba održana na toj lokaciji Muzeja. Ubrzo je postalo jasno kako postojeća lokacija nije dovoljna za potrebe Muzeja, a na tu problematiku osvrnula se i Marija Jurić Zagorka u članku *Svetinje grada Zagreba u Jutarnjem listu*.¹

Godine 1926. pronađeno je privremeno rješenje smještaja Muzeja grada Zagreba u prizemlju Umjetničkog paviljona na Trgu kralja Tomislava. Gradski muzej dobiva i stalni postav koji 14. kolovoza svečano otvara tadašnji zagrebački gradski načelnik Vjekoslav Heinzl. Dvije godine kasnije muzej je dobio jednog od najznačajnijih ravnatelja u svojoj povijesti prof. Gjuru Szabu, koji, između ostaloga, donosi i prvi statut Muzeja te je službeni naziv Gradski muzej u Zagrebu promijenjen u Muzej grada Zagreba. Ujedno osniva stručnu knjižnicu Muzeja.

Četrdesetih godina obnavlja se problem manjkavog prostora za muzejske potrebe. Muzej tada broji 2998 predmeta, a stručna knjižnica 1010 naslova. Godine 1945. Muzej mijenja lokaciju u baroknu palaču u Opatičkoj ulici br. 8. U ožujku sljedeće godine otvoren je stalni postav muzeja. Posljednji put seli se Muzej 1947. godine. Nova stalna adresa bivši je samostan klarisa u Opatičkoj ulici br. 20. Ubrzo je postavljena i izložba *Razvoj zagrebačkog kazališta*, prva izložba nakon niza godina. Novi stalni postav otvoren je 1949. godine pod nazivom *Historijski razvitak Zagreba* (od razdoblja prapovijesti do kraja 18. st.). Nastavlja se i sa stalnom izložbenom djelatnosti.

Muzej u budućnosti, planovi o proširenju i obnovi, najavljeni u Vodiču Muzeja grada Zagreba 1987. godine, naznačili su veliki pothvat čiji su preduvjeti ostvareni 1991. godine, a koji su slijedila arheološka i konzervatorska istraživanja. Voditelj projekta obnove muzeja i novog stalnog postava bio je ravnatelj muzeja Vinko Ivić. Prvi dio obnovljenog Muzeja grada Zagreba svečano je otvoren u lipnju 1997. godine, a drugi dio na dan grada Zagreba, 16. studenog 1998. godine. Najnoviji stalni postav nagrađen je Nagradom grada Zagreba, a zasigurno najveće priznanje Muzeju grada Zagreba bilo je ono 2000. godine kada je Muzej nominiran za Nagradu Europski muzej godine (European Museum of the Year Award).²

1 "Kako su uske i malene te sobice, koje sadržavaju bezbroj svetih uspomena davne stare historije našega grada." Preuzeto iz: Željka Kolveshi, Stota obljetnica Muzeja grada Zagreba: 1907.-2007.: 100/sto/C/cent/cento/hundred/ ... – Stoljetnica (Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2007.)

2 Podaci o povijesti i razvoju Muzeja grada Zagreba preuzeti iz: Kolveshi, 2007. Više o stalnom postavu Muzeja grada Zagreba pogledati u: Nada Premerl, „Od ideje do projekta novog stalnog postava Muzeja grada Zagreba,” *Informatica museologica* 25 (1994), 10-18

Posljednji veliki događaj za Muzej grada Zagreba bio je 2007. godine kada se obilježavala stota godišnjica od osnivanja. Za tu priliku Poglavarstvo grada Zagreba predalo je palaču u Denetrovoj 7 Muzeju za planirani *Muzej donacija*.³ Muzej se može pohvaliti brojnim događanjima tijekom 2007. godine, a vrhunac je zasigurno otvorenje izložbe *Stota obljetnica Muzeja grada Zagreba /100/sto/C/cent/cento/hundred/... Stoljetnica* 7. prosinca 2007. godine, točno stotinu godina od otvorenja Gradskog muzeja u Kuli nad Kamenitim vratima.

Izložba je postavljena tako da prikazuje ne samo povijest i razvitak Muzeja grada Zagreba, već i povijest i razvoj samog Zagreba, točnije svakodnevnog života njegovih građana, obuhvaćajući četiri tematske cjeline: *Svjedoci zagrebačkog svakodnevlja*, *Dječji svijet*, *Kurioziteti/Zanimljivosti* i *Arheologijom do novih vizura Grada*,⁴ a kao uvid poslužili su odabrani novinski članci koji svjedoče o kontinuiranom djelovanju Muzeja grada Zagreba od 1907. do 2007. godine.

Muzej danas broji preko 4500 izloženih predmeta, sastoji se od šest muzejskih odjela, sedam zbirki u sastavu Muzeja – Donacije, među kojima su i Zbirka – Stan arhitekta Viktora Kovačića i Memorijalni prostor Bele i Miroslava Krležje. Muzej je aktivan i na polju izdavaštva.

Bogata i aktivna povijest Muzeja grada Zagreba iz koje je zasigurno proizašlo veliko iskustvo te inovativnost sadašnjosti jamče budućnost ovoj ustanovi koja je postala sastavni dio grada Zagreba te nezao-bilazan dio svakog obilaska Zagreba.

LITERATURA.

Kolveshi, Željka. *Stota obljetnica Muzeja grada Zagreba: 1907. – 2007.: 100/sto/C/cent/cento/hundred... - Stoljetnica*. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2007.

Premerl, Nada, ur. Vodič: Muzej grada Zagreba. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2002.

Premerl, Nada. "Od ideje do projekta novog stalnog postava Muzeja grada Zagreba." *Informatica museologica* 25 (1994): 10-18.

i Nada Premerl, ur., Vodič: Muzej grada Zagreba. Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2002.

3 Kolveshi, 2007, 137.

4 Kolveshi, 2007, 110-130.

PRO TEMPORE

ČASOPIS STUDENATA POVIJESTI

Pro tempore

Časopis studenata povijesti
Godina V, broj 5, Zagreb, 2008.

Glavni i odgovorni urednik

Tomislav Bali

Uredništvo

Tomislav Bali, Mladen Medved, Nikolina Sarić, Tomislav Šušak

Dizajn i priprema za tisak

Andrija Ražnatović

Lektura i korektura

Krunoslava Papirović

Prijevod i sažetaka na engleski jezik

Mladen Medved, Tomislav Šušak

Izdavač

ISHA Zagreb – Klub studenata povijesti

Tisak

Mediaprint-tiskara Hrastić, Zagreb

Naklada

Tiskano u 250 primjeraka

Tvrđnje i mišljenja u objavljenim radovima izražavaju isključivo stavove autora i ne predstavljaju nužno stavove i mišljenja uredništva i izdavača. Izdavanje časopisa ostvareno je uz novčanu potporu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Podravka d.d. Koprivnica i Raiffeisen BANK Austria d.d. Zagreb. Časopis je besplatan.

Adresa uredništva:

ISHA Zagreb – Klub studenata povijesti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb

E-mail:

urednik.protempore@gmail.com